שפו א מיי׳ פי״ב מהל׳

ע"ז הלי לארן נא:

שפח ב מיי׳ פי״ז מהל׳ איסורי ביאה הל׳

תורה אור השלם

וַיְבֶּרֶךְ אֹתֶם אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר לְהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ

ורבו ומלאו את האָרץ

ובעוף השמים ובכל חיה

בראשית א כח בראשית א כח בר וְהָיָה לְךְּ לְאוֹת עַל.

יְרָךְ וּלְוֹכְּרוֹן בֵּין עֵינֶיףְ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךְ כִּי בְּיָד חֲזָקָה

שנווויגט 3. דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אָשׁה בִּי יִגְשׁה מִבֶּל חַטּאת הָאָדָם לִמְעל מֵעל בַּיִי וְאָשְׁמָה

ואַלֶּה הַמִּשְׁפְּטִים ואַלֶּה הַמִּשְׁפְּטִים

אַשֶׁר תָשִּׁים לְפָנֵיהֵם:

5. ואם שור נגח הוא

הוצאַך ייָ מִמִּצְרָיִם:

הַנֶּפֶשׁ הַהַוֹא:

הרמשת על הארץ:

ה סמג לאוין קכה:

ל) יבמות סה: גיטין מג:שבת קיא., ב) [בכת"ינוסף: ויאמר להם אלהים. וכ"ה בפסוק וביבמוס], ג) [לעיל כד. וש"נ], ד) [לעיל ל:], ה) [ב"ק נד:], ו) [מכות יח.], ו) עירובין לו:, ח) [לעיל כד. וש"כן, עו) [בכח"י ליתא עד כאחד. ולכאורה הוא יתור לשון], י) פסחים מג. סוכה כח. יבמות פד: ב"ק טו. תמורה ב: נדה מח:, ל) [ב"ק טו. ע"ש], ל) [בב"ק נוסף: ורבי יוסי הגלילי. ובכת"י: בר" יוסי הגלילין, מ) ב"ק שם, נ) [במדבר יח], ם) [נדל"ל עונשן. וכרש"י בפסחים], עונשן. וכרש"י בפסחים), ע) [בתוח"ר: לא פריך אפילו לרבנן], **פ**) [לד ע"ב ד"ה נשים], ל) [אל"ל דכיון דאה נשים], ל) [א"ל כדפירש. דאיכא], ק) [ג"ל כדפירש. ובדפו"ר: כדפיר"], ל) [כל וה עד חופו איחא בהדיא בשבועות כ: וכן בברכות כ: ס"ל לרבא כך אבל אביי ם"ל בברכות שם דנשים חייבות מדרבנן והנה חום' דהכא אליבא דאביי קיימי וצ"ע ואולי אביי חור בו סהשיג עליו ששתי תשובות בדבר], ש) ובתוה"ר: לינטריך לאשמעינן דיש להם כפרה וכו'],

הגהות הב"ח

(A) תום' ד"ה מכלל וכו'מתלמוד תורה או מפדיון הבן דהיינו מ"ע: (ג') ד"ה משום דהוי וכו' ומאי מתרן לר' יהודה:

מוסף תוספות

א. ואומר השר מקוצי דא"צ למיגמר מראי׳ה בפרש"י אלא. תוס' ישנים מהרש"ל ועלמו"י שמפרשים מום׳ לשיטת רש״י. ר. וכז כתובים אין מלמדין הא איפכא מלמדין בלא שום

ופדיון הכן. דילפיגן לעיל בפירקין (דף כט.) נשים פטורות מלפדות

מת"ת ושנינן משום דהוי ת"ת ופדיון הבן כו': מח"ל. נילף מת"ת ופדיון הבן שאר מצות עשה שלא הזמן גרמא לפנוור: פפוגאי ידעי כו'. חלמידים שבפפונה ומנו רב החה בר יעקב שהיה דר בפפונא כדאמר בהשותפין (ב"ב דף מז.) גבי שטן ופנינה לש"ש נתכוונו דרשה רב אחא בר יעקב בפפונא אתא שטן ונשקיה אכרעיה: למען תהיה תורת ה'. הרי כל המורה הוקשה לתפילין ולא שבקינן הקישא וגמרינן מבנין אב ממלה והקהל לזמן גרמא ולא מתלמוד תורה ופדיון הבן לשלח הזמן גרמח: ומדמלות עשה שהומן גרמה נשים פעורות שלה הומו גרמה נשים הייבות. מדאילטריך למיכתב היקישא למיפטרינהו מזמן גרמא מכלל דבשאר מלות חייבות: הניחה כו'. פלוגתה היא במסכת שבת (דף סא.) ובפרק בתרא דעירובין (דף נה:): מא"ל. א"כ איפכא איכא למילף דשלא הזמן גרמא נשים פטורות: ומשני מחן שמעת ליה האי סברא ר"מ. בעירובין ולדידיה לא אינטריך היקישא אלא כדגמרינן ברישא מבנין אב וגמר מראיה דהוי מלות עשה שהזמן גרמה ונשים פטורות ודקשיא לן לעיל ונילף ממלה והקהל לחיובה ר"מ סבר שני כתובין הבחים כאחד אין מלמדין: ופרכינן ולרבי יהודה דחמר מלמדין. בסנהדרין בפ׳ ד' מיתות (דף סו:) ואמר נמי בעירובין (דף נו:) דתפילין מלות עשה שלח הזמן גרמא מא"ל מהיכא תיתי פטורא למלות עשה שהזמן גרמה: משום דהוי שמחה כו'. ולח סבירה לן כחביי דאמר לעיל אשה בעלה משמחה: לכל עונשין. ולאוין שעונשין מלקות הן: דבי ר' אליעור מנא כו'. לאו לפרושי מתני׳ מייתי לה אלא איידי דאייתינא עונשין מייתי נמי אגב מהיכא איתרבו לדיני ממון ומיתה למות על ידן ההורגן: לכל מיחות. שיתחייב ההורגן עליהם מיתה וכן הא משום דחיותה היא אבל כופר אימא השור כופר: **הך קמיימא.** דמישתעי בקרבן שבועת הפקדון דגול הגר בפ׳

בניהם דכתיבי תיפדה תפדה: ולר' יוחנן בן ברוקא דאמר. חיובא בפריה ורביה כתיב בנשים היכי יליף תו שאר מלות עשה שלא הזמן גרמא לחיוב ממורא הא הוו מורא ופריה ורביה שני כתובים הבאין כאחד: לריכי. כלומר לאו באין כאחד נינהו ולמימרא דאין מלמדין אלא ולרבי יוחנן בן ברוקא ידאמר על שניהם הוא תרוייהו לריכי דאי הוה כתב חד לא אומר יויברך אותם אלהים ספרו ורבו מאי איכא למימר משום דהוה ת"ת ופדיון הבן גמיר אידך מיניה: דרכו לכבש. את הארץ במלחמה ואין דרכה כו' וכיון שני כתובים הבאים כאחד יוכל שני כתובים דלא קרינן בה וכבשוה לא קרינן בה הבאים כאחד אין מלמדין ולרבי יוחגן בן פרו ורבו: סיפק כידו לעשות. לכבד ברוקא נמי ניהוו פריה ורביה ומורא שני את אביו שאין אימת אחרים עליו: כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין צריכי לא ממחייב כלל. אפילו פנויה: הניחה כו'. לעיל קחי דחותיבנה נילף דאי כתב רחמנא מורא ולא כתב פריה ורביה

הוה אמינא וכבשוה אמר רחמנא איש דדרכו לכבש אין אשה דאין דרכה לכבש לא ואי כתב פריה ורביה ולא כתב מורא ה"א יאיש דסיפק בידו לעשות אין אשה דאין סיפק בידה לעשות לא וכיון דאין סיפק בידה לעשות לא תתחייב כלל צריכא הניחא למ"ד שני כתובים הבאים כאחר אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר אמר רבא ®פפונאי ידעי לה למעמא דהא מילתא ומנו רב אחא בר יעקב אמר קראָ יוהיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך יחוקשה כל התורה כולה לתפילין מה תפילין מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות אף כל מ"ע שהזמן גרמא נשים פמורות ומדמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות הניחא למ"ד תפילין מ"ע שהזמן גרמא אלא למ"ד תפילין ים"ע שלא הזמן גרמא מאי איכא למימר מאן שמעת ליה דאמר תפילין מ"ע שלא הזמו גרמא ר' מאיר וסבר לה שני כתובים הבאים כאחד יוכלי שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ולר' יהודה דאמר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין ותפילין מ"ע שלא הזמן גרמא מא"ל משום דהואי מצה שמחה והקהל שלשה כתובים הבאים כאחד ושלשה כתובים הבאים כאחד אין מלמדין: "וכל מצות לא תעשה וכו': מנהני מילי 'אמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא מיש או אשה כי יעשו מכל חמאת האדם בחשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבתורה סדבי רבי אליעזר תנא אמר קרא אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה דבי חזקיה יתנא אמר קרא זוהמית איש או אשה השוה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שבתורה יוצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא משום כפרה חם רחמנא עלה אבל דינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא ואי אשמועינן

וֹלֹרבי יוחנן בן ברוקא ניהוו מורא ופריה ורביה שני כתובין. וְלֹּית אמאי לא ש קאמר לרבנן ליהוו מורא ומוחה ב' כתובים ולמאי דפרישית לעיל® דתרוייהו לריכי אמי שפיר: מבלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות. פי׳ נקונטרס מדאילטריך קרא להיקישא למיפטר נשים מזמן גרמא מכלל דמ"ע שלא הזמו גרמא נשים חייבות פירוש

דאי ה״א פטורות אמאי אינטריך הקישה דתפילין למיפטר נשים מזמן גרמא בלאו הכי נמי הוה ידעינן השתח כשלח הזמן גרמח נשים פטורות כ״ש דומן גרמא ולא נהירא דהיכי מצי שתיק מהקישא דתפילין אדרבה אי שתיק מיניה הוה ילפינן ממלה והקהל דמ"ע שהזמן גרמא דנשים חייבות לכך פירש ר"י מכלל דמ"ע שלא הומן גרמא נשים חייבות דאי פטורות הוה ליה למיכתב הקישא דתורת ה׳ בפיך על ת״ת או על פדיון הבן להחישה אליו ולומר כי היכי דנשים פטורות מתלמוד (ה) או מפדיון דהיינו מ"ע שלא הזמן גרמא ה"נ פטורות מכל מ"ע שלא הזמן גרמא כמו דמקיש לפטור דהזמן גרמא לתפילין אלא ש"מ מדכתב האי היקישא לתפילין דהוי הזמן גרמא מכלל דשחר מצות עשה שלח הזמן

מְתְּמֵל שָׁלְשׁם וְהוּעַד בְּבָעָלְיוּ וְלֹא יִשְׁמְרָנּוּ וְהַמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְהַמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה גרמא חייבות: הַשּׁוֹר יִּסְקֵל וְגַם בְּעָלְיוּ יוֹמָת: שמות כא כט אלא למ"ד תפילין הוי מ"ע שלא הזמן גרמא מאי איכא

למימר. פי׳ הקונטרס דאדרנה איפכא הוה לן למימר דשלא הזמן גרמא נשים פטורות מתפילין ושהזמן גרמא נשים חייבות ממלה והקהל דקבר שני כתובים הבאים כאחד מלמדים ומשני מאן שמעת ליה דתפילין לא הוו זמן גרמא רבי מאיר וסבר לה אין מלמדים ופירש בקונטרם דלדידיה לא אינטריך הקישא אלא כדגמריגן לעיל מבנין אב וגמרינן מראיה דהוי מ"ע שהומן גרמא ונשים פטורות ודקשיא לן נילף ממלה והקהל לחיובא ר"מ סבר שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים עכ״לא והיינו טעמא דמ״ע שהזמן גרמא נשים פטורות דדוקא במלה והקהל כתב רחמנא לומר דחייבות אבל כל מ"ע שהזמן גרמא בעלמא נשים פטורות דכיון דאין מלמדין הוו כמו מיעוטא דוקא הני חייבות אבל אחריני לאב וא״ת תינח זמן גרמא אבל שלא הזמן גרמא מנא ליה דחייבות וי"ל כיון דת"ת ופדיון הבן הוו שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין הוו כמו מיעוטא דוקא הני פטורות אבל שלא הזמן גרמא בעלמא נשים חייבות:

משום דהוי שמחה מצה והקהל שלשה כתובים הכאים

באחד. וא"ת תרלת ההיא דמ"ע שהומן גרמא דפטורות דליכא למילף ממלה והקהל ל) דאיכא שמחה בהדייהו

נשא: דהיוסה היא. דאי ליתא בכלל דינין אין לה חיים הכל גחלין הוו שלשה כתובים הבאים כאחד 9 כדפרישית אלא דמ"ע שלא הזמן גרמא דר' יוחנן בן ברוקא והוו להו ג' כתובים הבאים כאחד ת"ת ופדיון

מנ"ל דחייבות אימא דפטורות מתלמוד תורה ופדיון הבן וי"ל דלית ליה הבן ופריה ורביה וא"ת ולאביי דאמר לעיל (דף לד:) אשה בעלה משמחה

אותה והיא גוזלת את אחרים והכל בדילין הימנה: אבל כופר. והמית איש או אשה דמשתעי גבי כופר דשור המועד שהרג את האדם: דאיכא א״כ ליכא אלא ב׳ כתובים ומאי מתרץ (ט ר׳ יהודה דאמר מלמדין ממ״ע שהומן גרמא אימא דנילף לחיוב ממלה והקהל וי״ל דמוקי קידוש היום

איש

בהדי מצה והקהל והוו ג' כתובים ואין מלמדין ונשים י) חייבות בקידוש היום מן התורה דכתיב (שמות כ) זכור את יום השבת זכרהו על היין וכל שישנו בשמירה ישנו בזכירה והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו נמי בזכירה: משום כפרה חם רחמנא עדיה. וא"ת כ"ש דאם לא

מוסף רש"י

על שניהם הוא אומר כר׳. דאשה נמי מיפקדה אפריה ורביה (גיטין מג:). דסיפק בידו לעשות. יכול, שאין מוחה בידו (לעיל ל:). פפונאי. נני פפונאי, שם מקום (ב"ק פפולור, עם נוקוס (ביק נד:). הניחא למ"ד תפילין מצות עשה תפיקין מצות עשה שהזמן גרמא. וקפבר לילה לאו זמן תפילין א"י, שבת ויו"ט לאו זמן תפילין הילכך כיון דאיכל שעתא דלא מחייב בה זמן גרמא הוא לעניד לי). תפיליו מצות עשה שלא הזמן גרמא. מנות תפילין כל שעה גם נשנת תפיינין כנ שנה גם כפכת דלוי מפקת הוי להו זמן קבוע (עירוברין צו.). לכל עונשין שבתורה. לאו וכרת, אבל עשה לא הוי עונש, הלכך מצות עשה שחמון גרמא נשים עשה שחמון גרמא נשים פטורות, אבל לא תעשה בין שהומן גרמה בין שלה הומן גרמה נשים סייבות (יבמות פד:). מכחו שהנשים חייבות על כל לא תעשה שבתורה שהרי עונשן מלחות (פסחים מג:). אשר תשים לפניהם. כולן נכלל (ב"ק טו.). הך קמייתא. איש או אשה כי יעשו דמשתעי בקרבן (שם). משום כפרה חס רחמנא. דמיהוי כאיש דחיותה היא. לאי לא הואי בכלל דיניו הוי פרשי

> נכתבה חם עליה טפי דאין עליה לא עונש ולא חטא וי"ל דמכל מקום אינטריך ש כפרה היכא דכתיב בה עונש לנשים בהדיא כגון גבי עריות: לים